

Henny Thijssing-Boer

De gesloten cirkel

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

HOOFDSTUK 1

Toen Koosje Kijlstra achter Bastiaan aan de supermarkt wilde verlaten, werd er een hand op haar schouder gelegd. Ze keek om, in het gezicht van de bedrijfsleider, die zijn stem dempte toen hij zei: ‘Wilt u even met me meelopen, mevrouw Blanken?’

Geschrokken keek Koosje naar Bastiaan, maar voordat zij iets kon zeggen, zei hij: ‘Ja, we zullen u ongemerkt volgen. Kom maar,’ zei hij tegen Koosje die nerveus onderdrukt gielde: ‘Wat nou weer?’ Dat vroeg ze weer toen ze in een kantoortje kwamen, waar hun een stoel werd aangeboden. ‘Wat is er nou weer?’

De bedrijfsleider verschoof nerveus op zijn stoel. Winkeldiefstal, hij werd daar haast dagelijks mee geconfronteerd. Meestal zaten er opgeschoten belhamels hier tegenover hem die hij streng, soms dreigend, toesprak. Het waren gevallen waar hij niet van wakker lag, zolang het ging om een rolletje drop of een pakje kauwgum.

Maar mevrouw Blanken was geen ondeugend kind en bovendien niet zo maar iemand. Ze was de vrouw van notaris Blanken en ook nog eens een zeer goede klant. Zo telde zijn

buurtwinkel er niet veel. Door dit soort ver-
velende dingen liep hij kans haar als klant te
zullen verliezen.

Desondanks had hij met haar te doen. Hoe kwam een dergelijke vrouw hier in vredesnaam toe? Zij kon hun levensbehoeften heus wel betalen; ze zwom eerder in het geld dan dat ze verlet had om een dubbeltje. Kleptomanie, de notaris had dat woord zelf in de mond genomen, toen hij hier kort geleden alleen in de zaak verscheen en hem om een onderhoud onder vier ogen vroeg. Ze hadden in ditzelfde vertrekje tegenover elkaar gezeten en hij had verbijsterd geluisterd, toen de notaris vertelde: 'U zult het zich ongetwijfeld herinneren dat ik hier de laatste tijd herhaaldelijk terugkom met boodschappen die wij per abuis hadden meegenomen. Ik zei dan dat het artikelen waren van een klant die vóór ons geholpen werd en die nog bezig was zijn of haar boodschappen in te pakken, terwijl die van ons al weer aangeslagen werden. Dan is het vol en wat rommelig bij de kassa en stop je ongemerkt dingen in je tas die een ander toebehoren. U geloofde mij op mijn woord en was me dankbaar dat ik de dingen terugbracht. In vol vertrouwen moet ik u nu echter vertellen dat mijn vrouw aan... klep-

tomanie lijdt. Ik verwacht van u dat dit als een zwaarwegend geheim onder ons blijft?’

Hij had niet geweten hoe snel hij de notaris ervan overtuigen moest dat dit vanzelfsprekend niet verder kwam dan dit kantoortje. Natuurlijk zou hij zwijgen, hij begreep toch wel dat de notaris zich dergelijke buitenissigheden niet permitteren kon. Een zo onkreukbare man als hij, wat moest het vreselijk voor hem zijn om met deze boodschap naar hem toe te komen. Voor zo'n vooraanstaand man betekende dit niets anders dan een afschuwelijke vernedering.

De notaris overwon die om zijn vrouw te beschermen en vervolgde: ‘Ik moet u in vertrouwen nemen, ik kan het alleen ook niet aan. U begrijpt dat de politie hier buiten moet blijven. Toch heb ik hulp nodig, úw hulp. Mijn vrouw lijdt aan een afschuwelijke ziekte waar zij en ik samen niet tegen kunnen vechten. Toen kreeg ik een plan en wel dit: mijn vrouw belooft telkens beterschap, maar ik weet van tevoren dat ze toch weer terugvalt. Als u en ik haar nu eens door de mand lieten vallen. Mijn laatste hoop is dat vreemde ogen haar wellicht zullen dwingen. De volgende keer, die ongetwijfeld komt, geef ik u een seintje, waarna u haar in mijn bijzijn onderhanden neemt. Wilt u mij, maar

haar vooral, op deze manier, die ik verafschuw, helpen? Begrijpt u wat dit mij kost en hoe ik u smeken moet om mijn en haar naam zuiver te houden?’ Hij had nog verteld dat zijn vrouw in het verleden bijzonder nare dingen had meege maakt die ze niet verwerken kon. Bovendien leed ze verschrikkelijk onder het feit dat ze geen kinderen kon krijgen.

Hij had de goede man proberen te troosten, door te zeggen dat alle ellende, groot of klein, een diepere oorzaak had. Hij had beloofd zijn medewerking te zullen verlenen. In de dagen die volgden, schrok hij telkens van de winkelbel, omdat hij bang was dat mevrouw Blanken binnen zou komen.

Vanmorgen was het zover. Hij begreep opeens waarom de notaris altijd zijn vrouw vergezelde bij het boodschappen doen. Hij herinnerde zich al die keren dat de notaris dingen terugbracht, een paar pakjes roomboter, een stuk zeep of een stukje kaas. Laatst kwam hij aanzetten met een tandenborstel. Arme man... Nu zat hij weer in zijn kantoortje, omdat zo-even het sein gegeven was. Wat kostte het hem een moeite zijn hand op de schouder van die frêle vrouw te leggen. Duizend maal liever had hij een volkswrouw tegenover zich gehad die

grof van zich afbeet. Mevrouw Blanken lachte en bloosde licht, toen ze vroeg wat er gaande was. Dat wist ze echter deksels goed, maar hij moest haar dat zeggen. Beloofd was beloofd, maar moeilijk bleef het!

Ze keek hem zo onschuldig aan met die mooie, donkere ogen. Voor het eerst zag hij pas goed wat een knappe vrouw zij was: klein, tenger en toch puur vrouwelijk. Ze was goed gekleed, eenvoudig maar charmant en smaakvol. Net als alles aan haar, waren haar handen klein en smal, die nu nerveus wriemelend in haar schoot lagen. Geen wonder!

Henk Kleiweg zuchtte onhoorbaar, voordat hij zei: 'U maakt het mij bijzonder moeilijk, mevrouw Blanken. U stelt een vraag waarop u het antwoord kent.'

Hij zweeg even en bedacht pijlsnel hoe blij hij was dat de notaris zo-even in een onbewaakt ogenblik tegen hem fluisterde: 'We hebben net vlees gekocht, maar in plaats van het in de kar te leggen om het dadelijk bij de kassa af te rekenen, heeft mijn vrouw het in de boodschappentas gestopt. Als ik er iets van zeg, zou ik daarmee een openlijke rel in uw zaak in het leven roepen. Ik kan dus alleen maar zeggen: dit is het sein. Help ons.'

Hij keek mevrouw Blanken aan toen hij vervolgde, en jokte om de notaris in bescherming te nemen: 'Ik heb daarstraks gezien dat u vlees kocht, maar bij de kassa kwam dat niet boven water. Ik vind het verschrikkelijk, maar ik moet uw tas even inspecteren.'

Met een blik die de bedrijfsleider onmogelijk plaatsen kon, keek Koosje als om hulp zoekend naar Bastiaan, die haar wang liefdevol beroerde en zacht zei: 'Toe maar, geef de tas maar af.'

Henk Kleiweg diepte onder uit de tas een plastic zak met vlees waaraan de kassabon geniet was. Hij hief de zak in de hoogte en keek Koosje vermanend aan, toen hij zei: 'Dit kan zo toch heus niet, mevrouw Blanken! Omdat u het bent, zal ik er geen werk van maken, maar ik moet u wel met klem aanraden dit soort dingen voortaan achterwege te laten. Ik heb u nu betrap, maar al die voorgaande keren... U mag uw man wel heel dankbaar zijn dat hij u zo in bescherming neemt.'

'Voorgaande keren?' echode Koosje als in trance. Bastiaan pakte haar hand en gaf daar bemoedigende klopjes op, toen hij fluisterde: 'Kalm maar, kindje. Het is aan het licht gekomen en dat is goed. Voor jou. Meneer Kleiweg zwijgt, je hoeft niet bang te zijn.'

Bastiaan stond op en Koosje volgde automatisch zijn voorbeeld. Ze hoorde dat Bastiaan het vlees afrekende. Ze keek niet op toen ze hem de bedrijfsleider hoorde bedanken voor diens mildheid en tolerantie. Zij gaf de man geen hand en hield het hoofd gebogen, als wilde ze zodoende de blos van schaamte die heel haar gezicht bedekte, verbergen, toen ze naast Bastiaan de zaak verliet. De deur werd hoffelijk voor hen geopend en weer dichtgedaan. Onder alle omstandigheden bleef de klant koning.

Verstard, met een bleek vertrokken gezicht, zat ze even later naast Bastiaan in de auto en staarde ze net als hij zwijgend voor zich uit. Het was maar een kort ritje, want hun statige herenhuis stond maar een paar straten verderop. De wekelijkse boodschappen kochten ze in de buurt. Voor grotere inkopen gingen ze de stad in; Arnhem was groot en bood wat winkels betrof vele keuzemogelijkheden.

Bij huis aangekomen, wachtte Koosje niet op Bastiaan. Ze dacht er niet aan dat zij ook een tas uit de kofferbak zou kunnen nemen, maar liep als in een droomtoestand op de voordeur toe. In de keuken, fraai verbouwd naar de eisen des tijds, liet ze zich op een stoel vallen. Ze zuchtte hoorbaar diep en het was net of die

geladen zucht heel de keuken vulde met een onaangename spanning. Toen Bastiaan binnenkwam, golfde die spanning hem met grote gulpen tegemoet. Hij zag Koosje, stil als een madonnabeeldje, op een keukenstoel zitten. Hij liep naar haar toe, streek zacht over haar haar en zei aangedaan: ‘Ga maar even rusten, je ziet zo bleek.’

Heel langzaam hief ze haar gezicht naar hem op. Een paar donkere ogen vulden zich met tranen en haar lippen weken nauwelijks vaneen, toen ze fluisterde: ‘Wat verwacht je nou van me, Bastiaan?’

‘Niets.’

‘Ik wou dat je van me hield, dat zou alles een stuk eenvoudiger maken.’

‘Ik hou van je, geloof dat toch.’

‘De manier waarop begrijp ik niet. Houden van moet toch voelbaar, in elk geval merkbaar zijn?’ Ze schudde het hoofd, wiste werktuiglijk een paar tranen weg en vervolgde: ‘Alles in het leven heeft een oorzaak, een oorsprong. Als wij kinderen hadden gekregen, zou alles anders zijn, veel beter.’

‘Dit punt is te teer voor verwijten, Koosje!’

‘Ik verwijt jou niets, dat heb ik nooit gedaan. En daarom juist is er in mij zo veel onbegrip.’

Ze stond op en liep langs hem heen op de deur toe. Daar keerde ze zich naar hem toe en zei zacht: 'Vergeet nooit, Bastiaan, dat ik wel van jou houd. Ik ben maar een mens, ik heb vele ondeugden, maar mijn liefde voor jou is zo zuiver, dat ik die gerust een deugd durf te noemen.'

'Neem een tabletje in,' raadde Bastiaan, 'dan slaap je tenminste even. Ik haal die dingen niet voor niets bij de dokter.'

'Ik haat poeders en pillen, dat weet je. Ze zitten vol vergif, vol venijn misschien wel.' Bastiaan hoorde de droge snik die daarop volgde niet meer. Koosje had het vertrek verlaten. Hij hoorde haar de trap opgaan. Bastiaan Blanken schudde meewarig het hoofd. Het verdriet op zijn gezicht gold zowel Koosje als hemzelf.

Koosje Blanken, geboren Kijlstra, volgde Bastiaans raad niet op, toen ze zich in hun slaapkamer verschanste. Ze ging in een van de gemakkelijke stoeltjes zitten en als vanzelf namen haar gedachten haar mee terug in de tijd. Ze sloeg een huwelijk van negen jaar over en was weer het jonge meisje dat verliefd werd op Bastiaan Blanken, die als kandidaat-notaris op hun dorp neerstreek.

Ze wist niet meer of ze echt verliefd op Bastiaan was, of dat ze destijds slechts bij hem